

de laatste meestal ichorrhæmie veroorzaken. Normale lochiën van de laatste dagen kunnen echter ook septichaemie teweeg brengen.

Zij ontleenen hunne besmettelijkheid aan den reeds vroeger vermelden spherischen micrococcus. Deze is evenals in de lochiën ook altijd gevonden bij de hierop onderzochte proefdieren en wel in veel grootere hoeveelheid dan de overige vormen. Bovendien komen deze laatste slechts voor in de oedeemvloeistof: in de organen (spieren, lever, milt, nieren, enz.) worden zij altijd gemist. En juist hier zijn de spherische coccen zeer talrijk vertegenwoordigd.

In 't bloed van de proefdieren vond hij geen bacteriën; inentingsproeven met deze vloeistof mislukten dan ook altijd. Waarnemers, die andere resultaten verkregen, begingen de fout, om te experimenteeren met het bloed van reeds gestorvene dieren.

Het zal wel geen betoog behoeven, dat de bacteriën, die in de normale lochiën voorkomen, door de omgevende lucht geleverd worden. De gradueele verhooging van het infectievermogen der puerperale secreten wordt gemakkelijk verklaard, indien men bedenkt, dat de lochiën zelve, èn door hun samenstelling èn door hun temperatuur, een ideale cultuurvloeistof voor bacteriën zijn. Werkelijk is het zelfs ook met de fijnste hulpmiddelen onmogelijk bij de verschillende puerperale secreten microscopisch eenig verschil aan te toonen in de eigenlijk ziektemakende oorzaak. De spherische coccus bezit overal denzelfden vorm, of wij hem aantreffen in normale lochiën van welken dag ook, of in septische. Hij kan zich dus slechts verschillend „aangepast” hebben.

Uit de voorafgaande beschouwingen schijnt te volgen, dat het gebied der auto-infecties bij puerperae niet zoo beperkt is als men algemeen aanneemt. Natuurlijk zou men ten onrechte besluiten, dat, daar alle secreten infectieus zijn, zich elke puerpera infecteeren moet. De lochiën worden eerst langzamerhand besmettelijk, en met het toenemen van hun infectievermogen vermindert, door het granuleeren en sluiten van puerperale wonden, het resorptievermogen der geslachtswegen. Bovendien blijft bij een goede contractie van den uterus hun binnenvlakte afgesloten van de plaats, waar de secreten hunne besmettelijkheid ontvangen. Ook is het mogelijk, dat de bacteriën door een sterke afscheiding van zuur vaginaalsecret onder slechte cultuurverhoudingen geplaatst worden.

Dr. GEIJL.

I N G E Z O N D E N S T U K .

De Redactie verleent gaarne eene plaats aan onderstaand stuk, waardoor een Hoogleraar aan een onzer Universiteiten gezuiverd wordt van den blaam door onvolledig ingelichte politieke dagbladen op hem geworpen, als zou hij op het onlangs te Berlijn gehouden Chirurgen-Congres op onheusche wijze den toestand van het Hooger Onderwijs in Nederland, in het bijzonder van de Universiteit te Groningen belachelijk hebben gemaakt.

In 1878 verscheen in VOLKMANN'S *Sammlung* van de hand van Dr. H. RANKE, n°. 128, über das Thymol und seine Benutzung bei der antiseptischen Behand-

lung der Wunden, waarin deze op grond zijner ervaring in het ziekenhuis te Halle, Thymol aanbeval als een even zeker Antisepticum als Phenol, waarvan het de schadelijke bijwerking miste.

Die aanbeveling van RANKE werd echter spoedig tegengesproken, zoodat o. a. KÜSTER, die evenals andere Chirurgen, aanvankelijk van Thymol goede doch later slechte resultaten zag, zich over RANKE's aanbeveling op de volgende wijze uitliet:

„Nur hat RANKE bei seinen Experimenten auf der Halle'schen Klinik zwei Fehlerquellen unberücksichtigt gelassen, welche er damals noch nicht kennen konnte, deren Bedeutung uns vielmehr erst späterhin klar geworden ist. Zunächst ist die Thymolbehandlung in Halle niemals allgemein sondern nur in einer Anzahl besonders ausgewählter Fälle zur Anwendung gekommen während im Uebrigen die Carbol-Antisepsis das Feld beherrschte. Nun hat Schede den eigentümlichen Umstand dass die verschlechternde Einwirkung der Thymolbehandlung sich auf einer Station erst allmähig geltend macht wie ich selber es erfahren habe, dahin erklärt dass ein völlig durchcarbolisirtes Krankenhaus eine Zeit lang gegen allen üblen Einflüsse geschützt sei, so sehr dass eine ungenügende Antisepsis erst nach längerer Zeit schlimme Folgen zu erzeugen vermöge Die Atmosphäre der Halle'sche Klinik blieb eben trotz Allem antiseptisch und waren deshalb die Resultate der Thymolbehandlung um so eher durchaus befriedigend als bekanntlich in einer solchen Atmosphäre auch offen behandelte Wunden einen durchweg günstigen Verlauf zu nehmen pflegen.“ (Ein chirurgisches Triennium von ERNST KÜSTER, Kassel und Berlin 1882, pag. 16.)

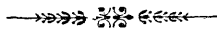
Te verwonderen was het niet, dat RANKE, die door deze tegen het Thymol opgeworpen bedenkingen niet overtuigd was, toen hem in 1878 de leiding werd opgedragen van de Chirurgische Kliniek te Groningen, de gelegenheid aangreep, om het bewijs te leveren, dat de wijze, waarop men zijne goede resultaten verklaard had, onjuist was; immers kon hier Thymol niet slechts in enkele „ausgewählte“ Fällen, maar bij alle operaties gebruikt worden, terwijl men in een ziekenhuis, waar antisepsis nog tot de onbekende zaken behoorde, onmogelijk de door hem verkregen gunstige resultaten aan een „durchcarbolisirt sein“ kon toeschrijven.

RANKE beproefde zijn thymolverband vier jaren achtereen en kreeg te Groningen even gunstige resultaten als vroeger te Halle. Hij was dus in staat de door KÜSTER geformuleerde objecties geheel te weerleggen, doch moest natuurlijk eene verklaring geven van het den leden van het Chirurgen-Congres ongehoofelijke feit, hoe in 1878 op de Chirurgische Kliniek te Groningen antisepsis nog niet was ingevoerd. Dat zijne mededeelingen de hilariteit opwekten van de toehoorders moge misschien onaangenaam zijn voor ons esprit de clocher, doch kan nimmer aan Prof. RANKE tot grieven worden gemaakt.

Bij het ontbreken van een stenogram is Prof. RANKE niet in de mogelijkheid te bewijzen, dat niet hij, maar de Dagbladcorrespondenten zich aan overdrijving hebben schuldig gemaakt. Er is echter geen enkele reden om te twifelen aan de waarheid van hetgeen hij aan een lid der Redactie van het Tijdschrift schreef: „De geschiedenis der Thymolquaestie verplichtte mij den toestand waarin zich „de Chirurgische Kliniek te Groningen bevond te beschrijven; dat die beschrijving niet voordeelig zijn kon was mijne schuld niet. Ik heb echter uitdruk-

„kelijk medegedeeld, dat de ongunstige toestand niet aan bepaalde personen te „wijten was en het is niet bij mij opgekomen, de reeds zoo treurige werkelijkheid nog te overdrijven.”

Moge dit incident, ons Nederlanders, een spoorslag zijn, niet om ach en wee te roepen als iemand buitenslands onze vaderlandsche toestanden durft beschrijven, maar om ieder in zijnen kring mede te werken, om ze zoo te verbeteren, dat we er ons niet meer over behoeven te schamen. In dit opzicht mogen we ons ten minste verheugen, dat de door RANKE gewraakte toestand thans grootendeels tot de geschiedenis behoort en dat de Nederlandsche Regeering het doel, dat zij zich met de beroeping van Prof. RANKE naar Groningen voorstelde, bereikt heeft, zoodat thans de Chirurgische Kliniek aldaar in menig opzicht de vergelijking met eene buitenlandsche kan doorstaan.

B E R I G T E N .

BINNENLAND.

— In Amsterdam zijn in de week van 11—17 Juni 178 sterfgevallen aangegeven, welke ten opzichte van leeftijd en ziekte aldus gerangschikt kunnen worden.

Oorzaken van den dood.	Totaal.	Onder het jaar.						
		1—4 j.	5—13 j.	14—19 j.	20—49 j.	50—64 j.	65—79 j.	80 en meer jaren.
Typhus.....	1	1	.	.
Mazelen.....	12	3	9
Roodvonk.....	1	.	1
Diphtheritis.....
Croup.....	2	.	2
Kinkhoest.....	5	.	5
Ziekten der ademhalingsorganen.....	36	7	8	1	2	9	6	3
Ziekten der spijsverteringsorganen.....	20	10	.	.	.	2	3	5
Kraambled en gevolgen.....	2	2	.	.
Gewelddadige invloeden.....	4	.	.	1	.	1	.	1
Andere ziekten en onbekend.....	85	33	14	2	7	4	5	15
Levenloos aangegeven.....	10
In het geheel aangeeg. met levenl. aangeeg.	178	53	39	4	9	19	14	24
								6

Sterfte met levenl. aangeeg. op 1000 inw. per jaar 27.4; id. in de corresponderende week van 1872—1881 25.3. Aantal geborenen met levenl. aangeeg. 229.

SHELTEMA BEDUIN.

PERSONALIA.

Noord-Holland. — GEVESTIGD: Te Amsterdam, Dr. J. H. T. PRAHL en Apotheker H. J. FRANS, als provisor in de apotheek van w. J. BATELT.

— Te Hoorn, Apotheker N. A. F. TAVERNE (gekomen van Schiedam), als provisor in de apotheek van de firma NIJSSEN en SCHERMER.

— Te Zandvoort, H. TEN CATE HOEDEMAKER, arts.

Zuid-Holland. — PRAKTIJK NEËRGELEGD: Te Heinenoord, de Platt. Heel- en Vroedmeester J. KIEWIT.